

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

VACHOTT SÁNDORNÉ.

Előfizetési díj

Postai úton vagy Budapesten házhoz hordatva

Egyévre (ápril, maj, juni) 1 ft. 50 kr.
Három évre (ápril—december) 4 » 50 »

Az előfizetési pénzek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A kisértet.

Beszély,

Vachott Sándornétól.

IV.

A várva várt éj a hosszú nap után, végre elérkezett.

Zárday nejevel s a vendégekkel együtt, a dolog kimenetére kíváncsian, a terembe vonult, míg Vándory nyugodtan vonult őrhelyére, a kastély túl felén várva a kisértet megjelenését.

Gyönyörű őszi éjszaka volt. A csillagok soha ragyogóbban nem tündököltek még a kék boltozaton, s mintha látásukban gyönyörködnek az egész álmodozó természet, egyetlen falevélke sem mozdult ágán. A lég, bár hűvös kissé, mint őszi éjjelen szokott lenni, mind a mellett hatása üdítő vala.

Soha több futó csillag nem tűnik föl az égen, mint őszi felé; a szem alig állapotodhat még egy pontján a fényes boltozatnak a nélkül, hogy ne találkozzék csillaghullással. — — — Vajjon mit jelenthet ez? a nép azt tartja, lélek szabadul s ha feltűnik előtte, áhitattal vet magára keresztet. S pedig talán csak életünk örömeinek képe az, mely feltűn s ele nyész, s mit maga után hágy, mind össze is csak a fénytelen homály, mely többé változni nem fog?

A fehér tejút azonban annál állandóbb képe a nyugalomnak. — Ime, oly szépen nyúlik el a ragyogó csillagok közt, mint a menyasszonyi fátyol a felvirágozott s ékszerektől tündöklő fiatal leány alakján. — Mi büvös-bájós fátyol is a menyasszonyi fátyol, hogy a jövő oly biztatón ragyog át lengő hullámain? — S a fehér tejút az égen, talán az éjszakának volt menyasszonyi fátyola, mielőtt az, szép reményeinek özvegyévé lön, s felölté mostani gyászos, fekete ruháját?

Meglehet, ehhez rokon gondolatok közt szunyadyadt el szobája nyílt ablaka mellett a szép Izabella,

mert im, feje karjára hanyatlék az ablak párkányon, — arczán a könyvek még nem száradtak fel, s ő elszenderült. — —

A magára hagyott fiatal leánya azalatt, míg szülői a kisértetes dolog kimenetének végét oly kíváncsian várták vendégeik között, mint minden estve, úgy most is, alig várhatta, hogy jó öreg gouvernante-néja álomba merüljön, s ő azonnal ablaka mellé ült, megnyitá azt, s a hold feljövetelét várva, kibámult a méla éjbe. — —

Hiszen mikor még kised gyermek volt is, s anyja egészen dajkája ápolásinak engedé át egyetlen gyermekét, semmivel oly könnyen le nem csillapíthatta őt a nyugalmat kedvelő dajka éjjelenként, mintha kis bölcsejét ablak mellé húzta, s felvonva a függönyt, az eget fényes csillagaival, s különösen a holdvilágot, látni engedé neki. — Alhaték ezután békével, — a parányi lénynek nem volt mu. attatóra szüksége, — mintha fényes ezüst labdát látna, melylyel oly szívesen játszanék, kis karjait epedve nyujtogatá a holdvilág felé, mely úgy vonzotta őt magához. — —

Míg Izabella addig álmodozék, hogy végre csakugyan elaludt, az alatt Vándory Béla nyugodtan gyújtá meg második szivarát is, hogy elfüstölje az időt míg a kisértet megjelen. — —

A teljes hold csak most emelkedék fel az égen méla ünnepélylyel, csöndesen, — s a csillagok helyt engedve, elismerni látszának felsőbbiségét. —

De nagy ég! mi ez? — lehetséges volna-e? — Szólt Vándory e perczen önkénytelenül, s arcza valóban színét változtathatta, s férfias, bátor szive hangosabban kezdett dobogni a szokottnál.

Mintha könnyü, lebegő felhő ölelte volna át tal leányka, ki tiszta szemeit a holdhoz emelve, még
 finom alakját, a kísértet csakugyan megjelent. — De a földön is eget keres.
 nem csont kezekkel, s undokságát rejtteni ohajtva Vándory Béla mint a megbüvölt, mint a leigé-
 hosszú lepedőbe burkoltan, — hanem mint bájos fia-zett, bámulva s mozdulatlanul állt helyén.

(Vége következik.)

J ó s l a t.

Ki mondja meg, mit ad az ég?
 Harag, káromlás volt elég;
 Gyűlöltünk mint kurucz, tatár,
 Bánkódtunk mint a pusztá vár;
 Ügyünk azért
 Sikert nem ért.
 Pedig neked virulnod kell, o hon,
 Lelkünk kihalna hervadásodon.

Hát félre bú és gyűlölet!
 Vagy bár gyűlöljünk szellemet,
 Azt, mely közöttünk lakozott,
 És egygyé lenni nem hagyott:
 E gyűlölet
 A szeretet.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Túl és innen sok késő századon.

A gyűlöletnél jobb a tett:
 Kezdjünk egy újabb életet.
 Legyen minden magyar utód
 Különb ember, mint apja volt.
 Ily áldozat
 Mindig szabad.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Vagy szégyen rögzik minden fiadon.

Mi tilt jobbakká válnotok?
 Ha eddig pazaroltatok.
 S idő, ész, pénz elszóratott
 Megvenni a gyalázatot:
 Elég az ok
 Javulnotok.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Bár bűneink felhőznek arcodon.

A verseny nyílt, a nemzet él,
 Ha egy jobb tagja sem henyél,
 Jut ember és kéz, munka, vér:
 Mi volna az, mit el nem ér?
 S legyen dicsőbb
 Ki tette föbb.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Ragyogva hírben, büszkén, szabadon.

Itt még e föld, mély sirjaiból
 Az elhunyt hősök lelke szól.
 Munkát reá, s szabad kezet;
 Dicső kert lesz a sír felett,
 Zöldelni fog
 Bércz és homok.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Miért volnál az éggel oly rokon?

Mit a művészet, tudomány
 Csodását, üdvöst hagy nyomán,
 Adjuk meg e hazának azt
 A hervadatlan szép tavaszt.
 Mult és jövő
 Így egybe nő.
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 Felül időn, és minden sorsokon.

Vagy nincs erőnk? Az nem lehet;
 Ártunk egymásnak eleget.
 Lesz költő, szónok, és vezér,
 És tudomány, mely eget ér;
 De tisztelet
 A gúny helyett!
 Mert még neked virulnod kell, o hon,
 A szellemek kincsével gazdagon.

Fut, fárad a sok idegen,
 Miért? hogy tápja meglegyen,
 S mi tőlök várjuk a csodát
 Fölékesíteni e hazát?
 E jog nekünk
 Szent örökünk.
 És még neked virulnod kell, o hon,
 Vérünknek lángja ég oltárodon.

Kié e hon, ha nem miénk?
 Ha érte mindent megtevének,
 Ha tiszta kézzel áldozánk,
 S lettünk, mi eddig nem valánk:
 Nincs hatalom,
 Mely visszanyom.
 És még neked virulnod kell, o hon,
 Mert Isten, ember virraszt pártodon.

Vörösmarty.

Képek a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

HARMINCZKETTEDIK LEVÉL.

Párbeszédünk Matilddal következő volt.

Én. Emlékszel-e még édes Matildom mit nekem régen már megígértél.

Matild. Igen, néni, s még sem tartottam meg. Ez az én hibám, s igen csúf tőlem, mert te oly jó vagy, hogy előtted semmit nem kellene elhallgatnom. S mégis, nem egészen az én hibám volt. Oly soká voltunk N—ben, s ott keveset gondoltam rosra: többnyire mindig vidám valék. S most miután ismét itt vagyunk, ismét oly tartózkodó levék irántad, mintha nem lettem volna jobbá.

Én. Ha elégedetlen vagy, senkinek nem tudnád megmodani mi bajod? Sem Idának, sem nekem?

Matild. Tegnap egy papirnak mondtam meg édes néni; elhozzam? Akarod elolvasni, — s nem fogsz megharagudni rám?

Én. Menj, hozd el, nem haragszom meg; im itt a kezem reá. De siess vissza, addig mig magunk lehetünk.

A kis leány felvidult, elment s a lappal csakhamar vissza is tért.

Én. Kinek szól ezen lap, édes Matild? Ez az első levél, melyet irtál.

Matild. Bátyámnak. Ez legelső kísérletem.

Én. Miért nem beszéltél nekem egész mostanig, ezen bátyádról?

Matild. Édes néni! Azért, mert szégyenlem magamat, s attól félek, hogy nem szeretheted őt, és senki itt nem szeretné, mert ti mindnyájan egészen mások, sokkal jobbak vagytok. S ő mégis csak bátyám, s én nagyon elszomorodnám, ha sem te, sem Ida, nem tudnátok iránta jók lenni.

Én. De hát mit tett, hogy ne szerethetném őt? Megbízhatnál azzal, kedves gyermekem? — (Félénken tekintett körül, hogy nincs-e valaki jelen, aztán így beszélt fél lassan.)

Matild. Igen, ő naponkint sok pénzt adott ki, s bort és csemegét vásárolt rajta, és kártyázott is, sok pénzt eljátszott, s oly sok bort ivott, hogy többé azt sem tudta mit beszél, s esztelenül szólt felebbvalóiról, sőt magáról az öreg tábornokról is — s így el akarták őt üzni, de mivel még oly fiatal, bezárták, hogy megjavuljon.

Én. Hol vette a pénzt? Ki adhatott neki?

Matild. Azt beszélte az embereknek, hogy szülői nagyon gazdagok, s így azok kölcsönöztek, mennyit csak kívánt, s ez felbátorítá, hogy még többet kölcsönözzön.

Én. Hiszen ez —

Matild. Hazugság volt, édes néni, tudom jól, s azért szégyenlem úgy magamat, s azért mondtam ne-

met, midőn Ida kérdezé, van-e fivérem? Ez is hazugság volt édes néni- jól éreztem én azt, s mert be nem vallhatom, azt gondolám, hogy csak félig hazugság; miután bátyám csakugyan nem hozhatna nekem virágokat. Ezzel vigasztaltam magam, s mégis mindig arra kelle gondolnom, hogy hazudtam — és nem tudtam elfelejteni.

Én. S így, szegény Matildom, nagyon nehéz lehetett a szived! Bár jöttél volna azonnal hozzám, megkönnyíteni azt. Én vigasztaltalak volna, s nagyon megkértelek volna a mellett, hogy soha ne mondj félhazugságot sem, mert a félből oly könnyen válhatik egész.

Matild. Ó ezentúl bizonyosan úgy fogok tenni, miután a legroszabbat most már úgy is tudod. Olvasd el a levelet, s akkor mindent fogsz tudni. E perztől fogva mindent kell tudnod. Bűn volna előtted valamit elhallgatni.

A levelet átfutottam még egyszer.

Én. Előre megígérhetem neked édes Matildom, hogy te egykor még igen jó leány lehetsz. De valamit szeretnék még tudni: azt t. i. hogy mi célra takarítod meg pénzedet? — Megmondhatod ezt nekem?

Matild. Édes néni, ezt még magam sem tudom, mert különben megmondtam volna neked. Minden esetre bátyámnak volt szánva. Néha azt gondoltam, hogy tortákat, gyümölcsöt és bort veszek rajta, s elküldöm számára H—ba, mert azt hallottam egykor, hogy a foglyok kenyér- és víznél nem kapnak egyebet. Máskor, ha mindent fontolóra vettem, mit nálad láttam és hallék, eszembe jutott, hogy ez nem volna jó; sokkal jobb lesz a pénzt elküldeni számára, hogy ossza szét azok között, kiktől kölcsön vett. És ekkor ismét azt nem tudtam, miként szállítsam a pénzt vagy a vásárolt dolgokat H—ba. Most azonban már egészen boldog vagyok, hogy te mindent tudsz; most már megfogod mondani, mit tegyek. Mert segítenem kell rajta, hiszen ő bátyám. S az borzasztó, hogy ő oly szerencsétlen, mig nekem oly jó dolgom van.

Én. Igen, jó gyermekem, én tanácsolni fogok, csak te takaríts még több pénzt bátyád számára. De most még nem szabad kapnia. Vagy miből gyanítod, hogy most is fogva van?

Matild. Magam sem tudom, édes néni.

Én. Hadd érezze kellemetlen következményeit rossz magaviseletének, hogy megbánja — s javulhasson. Mert minden büntetésnek javulásra kell szolgálnia.

Matild. Igen, de ő már régen el van fogva.

Én. Miként esett ez értésedre?

Matild. A szolgáló, ki azelőtt szülőimnél szolgált, most szomszédunk szolgálatában van, s ha a

kert kerítésén átnézett, s látta, hogy a kertben magam vagyok, oda jött hozzám, s beszélt nekem bátyámról. A kis Kázmérről azonban nem tudott semmit, kit egy lelkész vett magához, mikor én hozzád jöttem.

Én. Igen jó, hogy mindezeket megtudtam. Még ma fogok P— úrral beszélni, hogy bátyád felől hírt szerezzene neki, s adjon tanácsot, miként segíthessünk rajta.

Matild. Ó, te kegyes jó néni! Meglásd, ezentúl oly jámbor és vidám leszek Idával, s mindent meg fogok neked mondani, mit csak gondolok: akkor oly esztelenül semmi esetre nem fogok gondolkozni.

Én. Nagyon szereted bátyádat?

Matild. Igen, Selma néni, nagyon szeretem; de oly szomorú, hogy soha nem örülhetek, ha reá gondolok. Hiszed-e édes néni, hogy egykor még én is úgy örvendhetek neki, mint Ida, Lorántnak. Ó ha úgy szerethetném őt, mi boldog volnék akkor!

Én. Talán, jó gyermekem. De ha úgy nem lehetne is, jó nővérnek, mindig szeretni kell fivérért. A büntetés többnyire csak külső viseletét javítja meg az embernek; de a szeretet, a jámbor, fáradatlan szeretet belsőleg is megjavítja, ha nincs egészen megromolva.

Matild. Ó, néni! azt érzem magam is, hogy igazad van; a te szereteted engem már nagyon megjavított. Gyakran én igazán rossz voltam. Ha olyankor

szigorúan büntetettel volna, akkor gonosz lettem volna. Most azonban már jó leszek, tudom magam is; de régi bogaraim még gyakran vissza fognak jöni. Szabad lesz olyankor neked mindig elpanaszolnom?

Én. Mindig, akárminők legyenek is. Bármilyen rosszra gondolsz is, mindig szeretni foglak, csak örömet ne találsz benne. A rosszat tudva eltűrni magunkban, igazi rosszasság.

Matild. Ó, csókolj meg, néni, s mondd még egyszer, hogy szeretsz!

Valódi bensőséggel zártam őt karjaim közé. A szegény gyermek legbensőig megindított.

Matild. Lehetek én még oly jó, mint Ida?

Én. Te igen jó és derék leány lehetsz, ha nem is olyan mint Ida. Nem minden gyermek lehet olyan mint Ida. Mindeniknek saját módja szerint kell jónak lennie; neked, minő Matild lehet, s Idának, minő Ida képes lenni, s így legjobban mindenikre nézve. Igazságtalan volnék, ha téled épen annyit kívánnék, mint Idától.

Láttam, a kis szív e szavak által mennyire megvigasztalódék. Az bizonyos, hogy semmi oly hatalommal nem bír az emberi szív felett; mint a szeretet. S most, miután Matild e részben fogékonyságot nyert, nem aggódom többé miatta. Dicső győzelmet fogok aratni, ha vele egészen kívánat szerint sikerül. Most bátyjával fogjuk tenni, mit érte lehetséges tennünk.

Isten veled Emmám!

Gyermekjátékokról.

M— Lina után.

Második játék alkalmazás.

Most már ismeri a kis Lili a labdát, ha az anya felé hozza, már repes. S ez fölhúzza és lebecsátja azt a zsinóron következő szavak kíséretében: „Föl — föl, le! Las — san, lassan,“ mondja hozzá, változtatva a mozgásban, vagy: „ide — oda“, miközben majd a gyermek felé, majd vissza röpíti. „Fut, fut a labdáska, — megint itt van. Elmenjen, visszajöjön? Nézd, a kis labda jön, s most elszáll.“

Miután Lili a gyermeki elragadtatásnak minden jelét tanúsítja, az anya mindig új változásokat hoz be a játékba. Balkezét egyenes vonalban nyújtja a

felszálló labdával, s jobbjával azt azon felül röpíti, mondván: „keresztül, által s ki, keresztül, által s ki!“

Lili még nem képes kezeckéi s lábacskaival egyebet tenni, mint emelgetni s újjjaival játszani, s a kedyes anya mindamellett az új kis játék által sejtelmeket s vágyat, valamit birni, ébreszte föl nála, mely a játék ismétlésekor megszilárdul s világosabbá válik előtte. Most az anya veszi a labdát, s valami magasan álló tárgyhoz erősíti, mely a gyermek természetes látvonalával szemben áll, úgy hogy az szabadon himbálódzik a légtérben, és Lili örvendezhet alakjának, míg maga párnái közül nem szabadulhat.

Róka mester lánykérése.

(Vége.)

Ott találta a macskát a megrendelt helyen s nyájas társalgás közben a barlanghoz értek. Jó késő lehetett már akkor, s a végzeteljes kosarat már leeresztve találták. Szegény ciczáukat udvariasan belesegíté a koma s így szólt. „Mint látod, csak egy személynek van helye a kosárban, következő az ud-

variasság szabályai szerint te mégy előre.“ Gyorsan haladt a kosár felfelé; a róka egy siránkozó „miaut“ hallott, aztán minden csendes lett, s a róka azon járattatta esztét: „hogy a griffmadár már megkapta a becsináltjának valót.“

Tudta, hogy várakoznia kell, s ő türelemmel

nyujtozott-el a gypégyon, azonban kesely kisasszony nem hagyá udvarlóját sokáig epedezni; nem sokára intette hatalmas körmeivel, s harsány vidámsággal újjogá az úrhölgy: „Jöhetsz szerelmem, apám megette becsinált macskáját s úgy alszik mint a kő; egy világ zaja nem bírná őt addig felverni, míg a macskaétket ki nem alussza, pedig ezen álom 12 óráig tart. Jövel, ó jövel, segíts a kincseket összerakni, mert egy gyémántot se szeretnék itt felejtetni.“

„De én sem — válaszolt, a róka — várj csak, az alsó barlangon át azonnal lábaidnál leszek. Hah! az ajtó be van csukva, bájos tündér nyisd-fel türelmetlen imádódnak.“

„Jaj az atyám eldugta a kulcsot, nem találok; csak jőj te is a kosárban fel, lásd már leeresztém, siess karjaim közé.“

Egyelőre megborzadt ugyan a szegény koma, midőn magát ugyanazon szállító eszközre bizta, mely csak az imént a szegény cziczát is a kesely bográcsába juttatá, de a kisasszony a legokosabb embert is oktaná teszi, s a fősvénység még a rókat is cselbe vezeti. Elhelyezkedett tehát, a mint lehetett, a szűk helyen, s villámgyorsan repült fölfelé a kosár. A róka már azt hitte, hogy át ugrotta az árkot midőn járműje egyszerre csak megállt, s borzadálylál érezte, hogy egy erős köröm végig simítja hátát.

„Mí gyönyörű hajzat“ szolt hizelegve a kesely.

„Nagyon kegyes vagy — válaszolt a róka — azonban sokkal nagyobb kényelemmel simitgathatsz végig, ha egyszer fennleszek. Kérlek, siess.“

„De gyönyörű bojtja van farkadnak. Soha sem láttam ily szép lobanczot.“

„Siess angyalom“ esengett a róka.

„Nem győzöm eléggé csodálni ezt a szép bojtot.

„Kérlek, imádot hölgy, siess! Jaj igen is belém akasztod körmödöt!“

Alig végzé-be szavait, a kosár lehult, de a róka nem a kosárban. Farkánál fogva felakasztva, legott-le a szilkárol a mélység felett. Hasonló törre került, mint előbb kopó barátunk általa: Elordítá magát kinjában, mert legjobban fíj a rókának a farka.

Egyszerre csak kinyílt a barlang ajtaja s az öreg úr, a griffinadár maga kilépett, hosszú szárú pipájából vidám füstöt eregetett, s körülötte összegyűltek a vidék előkelő állatai.

„Haha! kis öcsém! — ordított a medve, s majd halálra kaczagta magát, ki látott egy felakasztott rókát.

Ezenmütét után bizonynyal orvosra leend önnök szűksége!“ jegyzé meg a majomtudor, ajánlom magamat!“

„Ily ficzkó mert gondolni oly magas hölgyre, haha! de horogra került a koma!“ szolott büszke szokdéselés közben, a kecskebak. —

A róka düh és szégyenében fogát csikorgatta és semmit sem felelt. Azonban elviselhetlenné tette állapotát, midőn a jó szívü számár komolyan megállt előtte, sokáig szemlélte, s utoljára egész nyomatékkal azt nyilatkozatá ki, hogy ő a koma helyzetében semmi neveléséset nem talál; s dühében így ordított fel:

„Akár hogy el valék is bolonditva, megcsalva, kijátásva: de én is képes voltam egyszer másszor más tőrbe ejteni. Nézzétek meg a kutyát, ott van a macska lakában, nevéssétek ki azt is!“

„Bocsánat — utasítá rendre a griff, s kivette szájából pipáját — a becsületességet senki sem gunyolja ki.“

„Nézd csak itt van a kopó“ válaszolt a medve; és valóban, sok erőlködéssel elrágta a kutya a törzsinégét, elszárguldott a róka csapásán, s épen e perczen érkezett meg boszút lihegve, de magát már megboszulva látva.

Azonban első gondolatja mégis csak czicza hugocsakája volt: „hol van ő? — kiáltott fel — attól félek, hogy ez az akasztott gazember valami bajba keverte.“

„Attól magam is tartok öreg barátom — válaszolt a griff. — De ne busulj rajta, szebb is van, jobb is van a te számodra. Vedd-el az én leányomat, s mindazon kincset és csontokat reátok hagyom, melyeket egykor oly hűségesen megőriztél.“

„Ne beszélj nekem — válaszolt a hű kutya — kincseidről, s ne vedd rosz neven! de miattam a sántán is elviheti leányodat. Az egész világot keresztül futom és felkeresem kedves hugocsakámat!“

„Nézz hát ide!“ szolt a griff úr, s a szép czicza előszökelt bájosabban mint valaha, s búbánó szeméremmel borult kopó barátunk hű keblére.

„No koma! — szolt ismét a kesely, — hogy tesszik! — Haha! Lásd nekem nincs is leányom! A szarkát felhasználtam tréfás mesém terjesztésére! s hoha! te is felültél, még pedig szép sikerrel!“

Szégyenében s kinjában szörnyet erőlködött a róka, s erőlködésében kiszakadt tövében a farka, s elszárguldott az erdők rengetegébe.

„Lássátok — végzé a griffmadár a kaczagó állatok között beszédét — a hűség és kitartás végre is legyőzi az álnokság cselszövényeit!“

kert kerítésén átnézett, s látta, hogy a kertben magam vagyok, oda jött hozzám, s beszélt nekem bátyámról. A kis Kázmérről azonban nem tudott semmit, kit egy lelkész vett magához, mikor én hozzád jöttem.

Én. Igen jó, hogy mindezeket megtudtam. Még ma fogok P— úrral beszélni, hogy bátyád felől hírt szerezzen nekünk, s adjon tanácsot, miként segíthessünk rajta.

Matild. Ó, te kegyes jó néni! Meglásd, ezentúl oly jámbor és vidám leszek Idával, s mindent meg fogok neked mondani, mit csak gondolok: akkor oly esztelenül semmi esetre nem fogok gondolkozni.

Én. Nagyon szereted bátyádat?

Matild. Igen, Selma néni, nagyon szeretem; de oly szomorú, hogy soha nem örülhetek, ha reá gondolok. Hiszed-e édes néni, hogy egykor még én is úgy örvendhetek neki, mint Ida, Lorántnak. Ó ha úgy szerethetném őt, mi boldog volnék akkor!

Én. Talán, jó gyermekem. De ha úgy nem lehetne is, jó nővérnek, mindig szeretni kell fivérét. A büntetés többnyire csak külső viseletét javítja meg az embernek; de a szeretet, a jámbor, fáradatlanszeretet belsőleg is megjavítja, ha nincs egészen megromolva.

Matild. Ó, néni! azt érzem magam is, hogy igazad van; a te szereteted engem már nagyon megjavított. Gyakran én igazán rossz voltam. Ha olyankor

szigorúan büntetettel volna, akkor gonosz lettem volna. Most azonban már jó leszek, tudom magam is; de régi bogaraim még gyakran vissza fognak jöni. Szabad lesz olyankor neked mindig elpanaszolnom?

Én. Mindig, akárminők legyenek is. Bármi rosszra gondolj is, mindig szeretni foglak, csak örömet ne találj benne. A rosszat tudva eltűrni magunkban, igazi rosszaság.

Matild. Ó, csókolj meg, néni, s mondd még egyszer, hogy szeretsz!

Valódi bensőséggel zártam őt karjaim közé. A szegény gyermek legbensőig megindított.

Matild. Lehetek én még oly jó, mint Ida?

Én. Te igen jó és derék leány lehetsz, ha nem is olyan mint Ida. Nem minden gyermek lehet olyan mint Ida. Mindeniknek saját módja szerint kell jónaklennie, neked, minő Matild lehet, s Idának, minő Ida képes lenni, s így legjobb azmindenikre nézve. Igazságtalan volnék, ha tőled épen annyit kívánnék, mint Idától.

Láttam, a kis szív e szavak által mennyire megvigasztalódék. Az bizonyos, hogy semmi oly hatalommal nem bír az emberi szív felett; mint a szeretet. S most, miután Matild e részben fogékonyságot nyert, nem aggódom többé miatta. Dicső győzelmet fogok aratni, ha vele egészen kívánság szerint sikerül. Most bátyjával fogjuk tenni, mit érte lehetséges tennünk.

Isten veled Emmám!

Gyermekjátékokról.

M— Lina után.

Második játék alkalmazás.

Most már ismeri a kis Lili a labdát, ha az anya felé hozza, már repes. S ez fölhúzza s lebecsátja azt a zsinóron következő szavak kíséretében: „Föl — föl, le! Las—san, lassan,“ mondja hozzá, változtatva a mozgásban, vagy: „ide — oda“, miközben majd a gyermek felé, majd vissza röpíti. „Fut, fut a labdácska, — megint itt van. Elmenjen, visszajöjön? Nézd, a kis labda jön, s most elszáll.“

Miután Lili a gyermeki elragadtatásnak minden jelét tanúsítja, az anya mindig új változásokat hoz be a játékba. Balkezét egyenes vonalban nyújtja a

felszálló labdával, s jobbjával azt azon felül röpíti, mondván: „keresztül, által s ki, keresztül, által s ki!“

Lili még nem képes kezeckéi s lábacskaival egyebet tenni, mint emelgetni s újjáival játszani, s a kedyes anya mindamellett az új kis játék által sejtelmeket s vágyat, valamit birni, ébreszti föl nála, mely a játék ismétlésekor megszilárdul s világosabbá válik előtte. Most az anya veszi a labdát, s valami magasan álló tárgyhoz erősíti, mely a gyermek természetes látvonalával szemben áll, úgy hogy az szabadon himbálódzik a légben, és Lili örvendezhet alakjának, mig maga párnái közül nem szabadulhat.

Róka mester lánykérése.

(Vége.)

Ott találta a macskát a megrendelt helyen s nyájas társalgás közben a barlanghoz értek. Jó késő lehetett már akkor, s a végzetteljes kosarat már leeresztve találták. Szegény ciczáinkat udvariasan belesegíté a koma s így szólt. „Mint látod, csak egy személynek van helye a kosárban, következve az ud-

variasság szabályai szerint te mégy előre.“ Gyorsan haladt a kosár felfelé; a róka egy siránkozó „miaut“ hallott, aztán minden csendes lett, s a róka azon járattatta esztét: „hogy a griffmadár már megkapta a becsináltjának valót.“

Tudta, hogy várakoznia kell, s ő türelemmel

nyujtozott-el a gye págyon, azonban kesely kisasszony nem hagyá udvarlóját sokáig epedezni; nem sokára, intette hatalmas körmeivel, s harsány vidámsággal újjogá az úrhölgy: „Jóhatsz szerelmem, apám megette becsinált macskáját s úgy alszik mint a kő; egy világ zaja nem bírná őt addig felverni, míg a macskaétket ki nem alussza, pedig ezen álom 12 óráig tart. Jövel, ó jövel, segíts a kincseket összerakni, mert egy gyémántot se szeretnék itt felejtteni.“

„De én sem — válaszolt, a róka — várj csak, az alsó barlangon át azonnal lábaidnál leszek. Hah! az ajtó be van csukva, bájos tündér nyisd-fel türelmetlen imádódnak.“

„Jaj az atyám eldugta a kulcsot, nem találok; csak jöj te is a kosárban fel, lásd már leeresztém, siess karjaim közé.“

Egyelőre megborzadt ugyan a szegény koma, midőn magát ugyanazon szalító eszközre bizta, mely csak az imént a szegény cziczát is a kesely bográcsába juttatá, de a kisasszony a legokosabb embert is oktalanná teszi, s a fősvénység még a rókat is cselbe vezeti. Elhelyezkedett tehát, a mint lehetett, a szűk helyen, s villámgyorsan repült fölfelé a kosár. A róka már azt hitte, hogy át ugrotta az árkot midőn járműje egyszerre csak megállt, s borzadálylyal érezte, hogy egy erős köröm végig simítja hátát.

„Mi gyönyörű hajzat“ szolt hizelegve a kesely.

„Nagyon kegyes vagy — válaszolt a róka — azonban sokkal nagyobb kényelemmel simitgathatsz végig, ha egyszer fennleszek. Kérlek, siess.“

„De gyönyörű bojtja van farkadnak. Soha sem láttam ily szép lobanczot.“

„Siess angyalom“ esengett a róka.

„Nem győzőm eléggé csodálni ezt a szép bojtot.

„Kérlek, imádott hölgy, siess! Jaj igen is belém akasztod körmödöt!“

Alig végzé-be szavait, a kosár lehult, de a róka nem a kosárban. Farkánál fogva felakasztva, legott-le a szilkáról a mélység felett. Hasonló törre került, mint előbb kopó barátunk általa: Elordítá magát kinjában, mert legjobban fáj a rókának a farka.

Egyszerre csak kinyílt a barlang ajtaja s az öreg úr, a griffmadár maga kilépett, hosszú szárú pipájából vidám füstöt eregetett, s körülötte összegyűltek a vidék előkelő állatai.

„Haha! kis öcsém! — ordított a medve, s majd halálra kacagta magát, ki látott egy felakasztott rókát.

Ezenmütét után bizonynyal orvosra leendő önnök szükségére!“ jegyzé meg a majomtudor, ajánlom magamat!“

„Ily fizkö mert gondolni oly magas hölgyre, haha! de horogra került a koma!“ szóltott büszke szökdecselés közben, a kecskebak. —

A róka düh és szégyenében fogát csikorgatta és semmit sem felelt. Azonban elviselhetlenné tette állapotát, midőn a jó szivü számár komolyan megállt előtte, sokáig szemlélte, s utoljára egész nyomatékkal azt nyilatkoztatá ki, hogy ő a koma helyzetében semmi neveléséget nem talál; s dühében így ordított fel:

„Akár hogy el valék is bolonditva, megcsalva, kijátszva: de én is képes voltam egyszer másszor más törbe ejteni. Nézzétek meg a kutyát, ott van a macska lakában, nevéssétek ki azt is!“

„Bocsánat — utasítá rendre a griff, s kivette szájából pipáját — a becsületességet senki sem gunyolja ki.“

„Nézd csak itt van a kopó“ válaszolt a medve; és valóban, sok erőlködéssel elrágta a kutya a törzsinégét, elszárgult a róka csapásán, s épen e perczen érkezett meg boszút lihegve, de magát már megboszulva látva.

Azonban első gondolatja mégis csak czicza hugocskája volt: „hol van ő? — kiáltott fel — attól félek, hogy ez az akasztott gazember valami bajba keverte.“

„Attól magam is tartok öreg barátom — válaszolt a griff. — De ne busulj rajta, szebb is van, jobb is van a te számodra. Vedd-el az én leányomat, s mindazon kincset és csontokat reátok hagyom, melyeket egykor oly hűségesen megőriztél.“

„Ne beszélj nekem — válaszolt a hü kutya — kincseidről, s ne vedd rozsz neven! de miattam a sántán is elviheti leányodat. Az egész világot keresztül futom és felkeresem kedves hugocskámat!“

„Nézz hát ide!“ szolt a griff úr, s a szép czicza előszökelt bájosabban mint valaha, s búbánó szeméremmel borult kopó barátunk hü keblére.

„No koma! — szolt ismét a kesely, — hogy tesszik! — Haha! Lásd nekem nincs is leányom! A szarkát felhasználtam tréfás mesém terjesztésére! s hoha! te is felültél, még pedig szép sikerrel!“

Szégyenében s kinjában szörnyet erőlködött a róka, s erőlködésében kiszakadt tövében a farka, s elszárgult az erdők renetegébe.

„Lássátok — végzé a griffmadár a kaczagó állatok között beszédét — a hűség és kitartás végre is legyőzi az álnokság cselszövényeit!“

A legegyszerűbb, s tapasztalathűbb nevelési rendszer.

XII.

2) *Kegyeletesség és ezzel járó lelkismeretesség képzése.* A kegyeletesség és lelkismeretesség elnevezése alatt értem, az emberi akaratnak s majdan kedélynek azon gyakorlati hajlamát, melynél fogva az a jót, emberiségénél tiszteletest, mennyire azt emberi gyarlóság engedi, mindenkor, nem kiokoskodásnál, hanem némi biztosságú tapintatnál fogva, érzeni és követni képes; s ha ezt elmulasztja, vagy megsérti, önmagával elégtelen, sőt önmagát vádolja miatta.

Ezen kegyeletességet, leginkább vigyázatos példaadás és alkalmakkali fejtegetések csepegtetik a gyermek lelkébe. Innen követelhetni a szüléktől, hogy a gyermek vagy megszentelje őket, vagy ha ezt nem bírná tenni, legalább előtte telhetőleg tartsák meg mázát a kegyeletességnek. Éreztetni kell a gyermekkel, minden kegyelet-sértésnél, ejtett hibáját. Ha öreget, cselédet, szegényt stb. megbántott, fejtegetés után arra kell öt birni, hogy megkövesse a megsértettet. Különösbbe, a hála, szeretet és tisztelet, legyenek a gyermek kedélyében azon alapszinezetek, mikre a kegyelet bájosa képei jövendnek. Magát a vallás kegyeletét is, az isteni jóság, mindenhatóság és mindentudóság iránti ama hármasszerű érzelem alapján szükség, még most dogmai fejtegetés nélkül, csepegtetni a gyermek kedélyébe. Így szívesen és önkénytelvén a fő Valóhoz imáját, önkénytelvén látogatja meg szüleivel a templomot; valamint ohajtható is arra biratása, hogy ezeket inkább önkénytelvén, szíve hajlamából, mint kényszerítve tegye. Miután gyermekeknél leggyakoribb, a cselédség, a szegények és gyöngék, egy szóval, a kisebb rendűek iránti kegyeletlenség és

méltánytalanság, erre fő vigyázattal szükség lenniök a szüléknek. Szelid fejtegetéssel tanítsák öt becsülni az emberiséget minden egyes emberben, kimélni, becsülni mindenkinek tiszteletességét; minek következménye az leend, hogy idővel, eltérő fogalama és érzelme mellett is, türelmességében, sem gúnyolni sem megvetni nem fogja azokat. Fejtsék ki a gyermek előtt a rangnak, gazdagságnak, világi tekintélynek, előnyeik mellett azon köteleztetéseiteket is, miket azok, a szerencse minden becsületes kedveltjének, szívére kötnek. Adják észére, szívére a gyermeknek, miként minden emberben, úgy alútra mint felútra, tisztelnünk kell az emberi méltóságot, mi változhatlan alaptulajdona az embernek, míg a világi szerencse kedvezései változóak, s csak mellékes, nem érdem-adó tulajdonok. A gyermek által kell megtéteetni az apróbb jótéteményezéseket, hogy a nyerendő hála-nyilvánítások által is, több ingert kapjon amazokra; s még több lesz nála nyerve, ha néha saját kis pénztárából is birathatik apró alamizsnálkodásra. Gyakran nyílik efféle alkalom, szegényebb sorsú játszó-társai fölségeléseinél is. — Sokat tehet gyermeknél a mások iránti kegyeletesség képzésére az is, ha a szülék némelykor, kiszemelvén annak ismeretsége köréből szemelyeket, különösbbe, az alsóbb rendűek közül, azoknak netán érdemeiket, egyben-másban becsüendő tulajdonaikat, embertársaik irányabani használatosságukat stb. a gyermek előtt kiemelik, fejtegetik; s így öt mintegy kézzel-foghatólag vezérlik annak megismerésére, hogy ritka ember az, kiben valami becsülnivaló tulajdon ne találhatnék.

(Folytatása következik.)

Mutatvány

Jósika Júlia „Családélet“ című, sajtó alatt levő regényéből.

VI.

Nagynéném ezuttal egy egész hetet mulatott házunknál, s ezen idő alatt nemcsak hogy kibékült atyám házasságával, hanem úgy látszott, hogy jó anyámat még nagyon is megszerette.

Nem tudom mi okból, de eddig mindig azt hitte az öreg leány, hogy anyám hanyag s vesztegető háztartásában, és sokat költ ruházatra s egyéb fényűzési czikkekre.

Honnan eredt e tévedés, nem tudom; de anny igaz, hogy e rögeszme volt leginkább oka azon ellenszenvennek, mondhatnám gyűlöletnek, melyet eddig szegény anyám iránt tanusított.

Azt sem tudom, mi birta e makacs jellemet azon elhatározásra, hogy egyszerre mint hivatlan vendég

azon családba lépjen, melyet hosszú éveken át úgy szólván megtagadott; igaz, hogy épen akkor vásár levén Debreczenben, talán vásárlások végett lön kénytelen Debreczenben mulatni, s kényelmesebbnek s olcsóbbnak vélte unokaöccse házában lakni, mint valamely piszkos és drága fogadóba szállni.

De másrészt húsz év alatt sok vásár tartatott Debreczen városában, és Kovács Zsuzsánna kisaszszonynak egyszer sem jutott eszébe hozzánk szállni, azért inkább valami új szeszélynek — korántsem ritka vendég e különös lény kedélyében — tulajdonitom e rögtöni elhatározást.

Látván hogy szerény háztartásunkban a legnagyobb rend, tisztaság és takarékoszág van napiren-

den, hogy anyám soha sem hever, és napestig dolgozik és fáradozik; tapasztalván hogy ott, hol egy egész életen át ellenségeskedést és gyűlölséget vetett, most csak szivességet és előző udvariasságot arat, és hogy ez főleg jó anyám műve, egyszerre egyik végletből a másikba szökött; s a mennyire gyűlölte s megvetette eddig a kedves nőt, annyira szerette és dicsérte őt pár nap mulva.

Atyám családokozott — de ismervén nagynénje számtalan sajátságait, egyetlen szóval sem árulta el kellemetes meglepetését, hanem úgy vette az egész dolgot, mintha ennek úgy, és nem másként kellene lenni.

A ház gyermekei közt nagynéném legkevésbé szerette Gábor testvéremet, kit folytonosan tétlenséggel és könnyelműséggel vádolt; s leginkább Nellit, kiről azt állította, hogy lelkileg és testileg hozzá hasonlít.

Ezen állítás első tekintetre kissé kockáztatottnak látszott; főleg ha szemünk a száraz, kecstelen, őszfűrű aggléanyra, s mellette a kis, eleven, barna, csinos Nellinkre esett. De mindamellet volt ebben némi igazság, melyet a következő évek mindinkább napfényre hoztak.

Ágnes, Nina és én ritkán éreztük magunkat egészen jól Zsuzsa nénénk jelenlétében, s Gábor testvérem, tizenhat éve daczára, nem járt e részben jobban mint mi.

Az öreg leány szeme oly éles és átható volt, hangja oly száraz és zsembs, szavai oly gúnyosak, hogy mindig úgy tetszett nekünk, mintha bíróság előtt állnánk, ha a szobában volt.

De Nellivel egészen másként állt a dolog. E bátor gyermek nem tartott soha semmitől, s így tekintélyes nagynénje jelenléte sem birta őt zavarba hozni. Ennek természetes következése az volt, hogy míg a többi, kizavarva nyugalmából, ügyetlen és feszes lön, Nelli megtartotta hidegvérét, és csak oly ügyesen mozgott, s oly fesztelenül csevegett mint máskor.

Emellett Nelli hajlamai nagyon hasonlítottak nagynénénkéhez, s inkább férfiasak mint nőiesek voltak.

Szokott kirándulásai alatt az istállóban barátásgót kötött nemcsak az öreg Tamással, kinek szava súlylyal birt úrnője előtt, de még lovaival is; s nem egyszer ezeknek egyikén vagy másikán sétalovaglásokat tett a tágas udvaron; míg Tamás bácsi, a hogy Jankó az öregot nevezte, a ló kantárát tartva kezében, mellette félórakig elügetet, úgy hogy a verejték nagy csöppekben állott redőteljes homlokán, s lélekzete kifogyott.

Ily gyermek kellene nekünk Kisujszállásra; — szólt olykor széles mosolylyal úrnőjéhez — mindjárt vigabbi volna a ház. Hej be hamar megtanulna lovagolni; s pár év mulva csakugyan segítségére lehetne a tens kisasszonynak a gazdaságban. Éles szeme van, s jól pereg a nyelve; csak úgy tartaná rendbe a béresek mint a kisasszony maga.

Nagynéném ilyenkor elnevette magát de nem felelt semmit.

Mikor végre elbucsuzott tőlünk — jól megajándékozván a cselédeket — atyámhoz fordult még egyszer, midőn már nyergében ült, s mondá: — Jövő tavaszkor visszajövök öcsém, s ekkor magammal viszem Nellit pár hónapra, Kis-Ujszállásra.

* * *

Most bús és aggodalomteljes hetek és hónapok álltak be, családukra nézve.

A háború dühöngött; egy ezred a másik után vonult ki az országból, hogy részt vehessen a csatákban; s Lajos testvérem ezrede is parancsot kapott az indulásra.

Atyám, bár nem csekély aggodalmat érzett ha a sanyaruságok és veszélyek jutottak eszébe, melyeknek legidősebb fia ki leend téve; még is örült egyszeremind azalkalomnak, mely előtte nyílt, kitüntetés s előléptetést szerezni. Sőt olykor annyira felhevült e gondolatra, hogy ha sánta lába lehetlenné nem teszi a dolgot, alkalmasint ő maga ismét szolgálatba lép.

Anyám keveset gondolt e szomorú idő alatt a kitüntetéssel s előléptetéssel, de annál többet a fenyegető veszélylyel; miről halvány arca s bágyadt, olykor kisírt szeméi, elég olvashatólag tanuskodtak.

Még kissé télen s mindent könnyű vállra vevő Gábor testvéreimre sem hibázta el e harcziás időszak hatását, mert mindjárt elhatározta magát, hogy ő is katona leend, ha ez elhatározás nem is tartott tovább pár óránál, vagy legfeljebb egy napnál.

Ilyenkor atyám kissé megvető mosolylyal szokta testvérem hősi beszédét hallgatni, míg végre pár komoly szóval véget vetett annak.

Nem ily anyagból mint te, Gábor fiam — így szólt atyám ilyenkor — gyuratnak a jó katonák. Fogd meg az eke szarvát, s örülj ha e békés foglaltosságnak derekasan megfelelsz. Háborúban keveset ér a szalmatűz.

Erre Gábor boszankodva elfordult, de nem mert egyetlen szót is felelni; mert atyámmal nem lehetett ám szembeállani; nem hasonlított a mai nap divatos szüleihez, kik alázatosan hallgatnak ha gyermekeik, olykor elég sületlenül, szónokolnak és okoskodnak.

És valóban atyámnak igaza volt. Gábor, habár a legjobb, legkedélyesebb fiuk egyike, nem birt sem akaratörövel sem kitartással; s a hol e két tulajdon hiányzik, mik lehetünk egyebek, mint a sors labdáí, melyeket egyszer fölvet az ég felé, máskor félre dob az életutnak sáros árkába.

Mi leányok is csendesebbek voltunk szokottnál. Igaz hogy zsenge kourunknál fogva nem birtuk egész terjedelmében fölfogni a veszélyt, melynek a ház legidősb gyermeke volt kiteve; de szülein nyugtalan-sága, olykor levertsége, hatott reánk, mint a közeledő égháboru az egész természetre szokot hatni.

Az első idő alatt, miután kimozdult az ország-
ból bátyám ezrede, levelei még elég sűrűn érkeztek;
sűrűbben szokottnál, mert Lajos jól tudta, hogy ag-
gódnak szülei. De a hogy a harcmezőhöz közeledtek,
ritkábban jöttek a várva várt levelek, s végre egé-
szen kimaradtak.

A híres lipcei csata eredményét, meghozták a
lapok, s mi megtudván, hogy a nádor-huszárok abban
résztvettek, a legkínosabb nyugtalanságban voltunk.

E gyötrő bizonytalanság sokáig tartott, mert ez
időben nem röpültek a hírek villansodronyon, mint
most, s hosszú hetek teltek el, míg az ezredek otthoni
tartalékszázadaikban megtudták az elestek, megsebe-
sültek és hiányzók neveit.

Atyámnak egyik régi pajtása, ki most a nádor-
huszároknál, s az ezred kimozdításakor éppen fekvő
beteg volt, e körülmény következtében a tartalékszáz-
adba (dépot-ba) tétetett át; evvel atyám levelezésben
állt; s tőle várt leginkább tudósításokat Lajosról,
mert a csekély számú hírlapok akkor még nem vol-
tak oly pontosak a részletek közlésében mint most.

Az óra, melyben atyám szokott reggeli sétájából
a postúra visszajött, egy idő óta fontossá lón az egész
ház előtt; s nem volt nap, hol egyik vagy másik kö-
zülünk nem várta az ablak mellett, vagy a kapu
előtt, míg szegény anyám szokott helyén a pamlagon
ült, látszólag kötélssel vagy varrással elfoglalva.

Látszólag mondom; mert míg ujjai gépileg mo-
zognak, gondolatjai messze, messze voltak munkájától,
kedves, forrón szeretett elsőszülöttjénél, fohászzkodván
Istenhez, hogy mentse meg gyermekét a veszélytől.

Egy reggel atyám tovább késett szokottnál. Én,
munkámmal kezemben az ablak mellett ültem, s nem
egy sovárgó tekintetet vetettem az utcára, hol ez
órában kevés ember járt; de atyám csak nem jött.

Nyisd ki az ablakot Kata — szólt végre anyám,
ki már félóra óta nyugtalankodni kezdett — így; —
most messzebről halljuk atyád botja kopogását.

De atyám nem jött.

Végre, midőn már mindketten lázas ingerültség-
gel hajoltunk ki a tágra nyílt ablakon, éles szemem
messziről kémelte ki atyám alakját.

De minő lassan jött, — minő gyakran állt meg,
botjára támaszkodván mindkét kézzel, míg feje leha-
jolt széles mellére, s szeméi a földre voltak szegezve.

Nem is mertem anyámnak megmondani, hogy jó.
Végre ő is, rövidlátó szeme daczára, észrevette
közeledését.

Ott jő atyád! — kiáltott föl, míg egy futó su-
gára az örömmek villant át szenvedő arcán; — de
minő lassan halad! Fuss csak elébe Katám s tudd
meg tőle vett-e levelet?

Engedelmeskedtem, s elhagytam a szobát; de
mintha ólom függött volna lábaimon, oly nehezen
mozogtam; úgy hogy anyám, midőn az ablak alatt

elhaladtam, réám kiáltott: Kata, Kata! ne légy oly
rest, siess kissé!

Atyámhoz értem anélkül, hogy ő észrevenné kö-
zeledésemet, s annyira el volt merülve gondolataiba,
hogy kénytelen valék kezemet karjára tenni, s így fi-
gyelmét magamra vonni.

Te itt Kata? — szólt mintegy fölébredve nehéz
álomból — mit csinálsz az utcán?

Anyám küldött édes atyám elébe, hogy tudjam
meg, vett-e levelet?

Vet — — nem — nem vettem levelet — felelt
atyám akadozva; s pillanatnyi hallgatás után tevé
hozzá — maradj mellettem; majd magam fogok
anyáddal beszélni.

Szivem majdnem hallhatólag vert — de nem
mertem szólani; éreztem ösztönszerűleg, hogy sötét
felhő függ házunk fölött, s minden perczen tartottam
a véz kitérésétől.

Végre haza értünk s már a tornáczon találko-
zunk anyámmal, ki nem tudott a szobában maradni.

Van-e levél Zsiga? — kérdezte mohón.

Van! — felelt atyám némi habozás után, halkan,
s bizonytalan hangon.

No s mit tudsz Lajosról? — szólt anyám össze-
kulcsolt kezei szívére nyomván, mintha lecsendesíteni
akarná annak heves lüktetését.

Semmit — azaz —

Oh szólj, szólj! — kiáltott föl anyám, közelebb
lépven atyámhoz — ne kinozz tovább tudom, érzem,
hogy rossz hírt vettél fiam elesett! tevé hozzá alig
hallhatólag, míg halálravált arcát elfödte két kezével.

Nem!

Sebet kapott?

Nem tudom!

Tehát mi történt, mi történt — oh szólj!

Magam sem tudom! — felelt végre atyám tompa
hangon — Lajos neve a hiányzók közt van!

Anyám a falhoz tántorgott, s darabig csendesen
maradt elfödött arcczal, míg atyám bús tekintete a sze-
retet s részvét legbensőbb kifejezésével függöttrajta.

Végre anyám föltekintett.

Zsiga — szólt atyámhoz fordulván, tört hangon
— mi történt fiammal? él-e még? el van-e fogva?
megsebesítettet? — meg kell tudnom. Még ma indu-
lok a harc terére.

Klárím, Klárím mit beszélsz? — hiszen ez lehe-
tetlen felelt szegény atyám.

Miért? — sikoltott föl anyám — nincs lehetet-
lenség egy anya előtt, ki fiát keresi.

Ezzel eszmélet nélkül atyám karjaiba borult,
míg ijedt kiáltásaim által figyelmeztetve, testvéreim
s a cselédek összefutottak.